

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 33

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 30. august 1947

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

21 Árg.

Kunnleiki og okkara vinnulív.

Eitt sum stórliga hevur bílað við okkara vinnulívi er kunnleiki. Flestu fólk her á landi hava havt ta áskoðan, at landsins vinnulívi tórvaði ikki kunnleiki ella vitskap. Forfedrarnir hövdu livað soleiðis, teir hövdu röktað vinnur sínar á henda hátt, vit eftirkomarar teirra gingu so i teirra fótaspor og hildu við líka sama háttin. Fyrr var eisini tann hugsan hildin fram, at hann ella teir, sum rökja skuldu sjógvin ella landið, hövdu ikki fyri neyðini góðan skúlagang við tí kunnleika og vitan, sum slíkur kann geva — skúlagangur kundi vera fyri embætismann og børn teirra, ikki fyri hann, ið fór umborð i eitt skip ella skuldi bera tód og tara.

Henda tronga áskoðan var fyri ein stóran part sek i tí, at allar okkara vinnugreinar hava staðið til afturs og hava ikki kunnað kappast við útlendingin. Og tað afturstíg av hesum hevur staðist er at kenna dagin i dag, hóast vit i einstakari vinnu hava tikið okkum óført fram hesi seinastu árin. Menn kunnu og eiga eisini at byggja á tær royndir, sum forfedrarnir lögdu frá sær; men tað er ikki nógmikið. Eitt lagt stöði er gott at hava, men nýggj lög mugu koma aftur at. Vinnumenn mugu eisini gera seg kunnigar við tær royndir, útheimurin ger og tann, verkliga framburð, har kemur til sjónar. Fåa kunnleikan og vitskapliga kannan i okkara vinnulívi bæði á sjógv og landi. Vit kunna ikki halda áfram at fara eftir fummum, taka leysliga og úttan sjálvsroyndir eftir teim framstíguni útlendingar hava gjørt, men við egð starv og egnar royndir koma til úrslit, sum kunna vera vinnulivinum at gagni.

Sagt var, at fólk okkara hevur fírnast at fáa kunnleika i vinnustarvið — tey hava viljað hildið vitskap og ta vitan, ið vinnst við lestur, burtur frá starvinum, sum Føroyingurin hevur á sjógv og landi. Men henda ábreiðslan má flytast longri og verða send til okkara

stýrismenn, umboðsmenn landsins, eisini; tí teimum hevur heldur ikki líkað, at vitan, sum vinnin er við skúlagongd og vitskapliga upplæring, skal sleppa fram at leiðheina okkara vinnulívi.

Tað er vanligt at siggja, tá ið havt hevur verið á máli, at almennur starvsmaður verður settur at ansa hesum og hasum virki ella vera ein leiðbeinari fyri eitthvørt vinnumál, at atfinningar eru gjørdar til slíkt uppskot. Tá verður sagt, at »administratióin« veksur so, at hon kóvir okkum. Ella hasin sessurin skal gerast fyri at okkurt, sum gongur i leti, skal fáa okkurt at liva av. — Hetta er ringur og skaðiligur hugsunarháttur. Vit mugu vaksa okkum frá slíkum. Vit mugu fáa vitskapligar royndir i okkara vinnulív. Aðrastaðni reisa teir minnisvarðar fyri fiskivinnuráðgevarar. Fiskivinna er livsæðrin i i okkara vinnulívi, og vit hava einki, sum kann geva fiskimönnum vegleiðing og kunnleika. Aðrastaðni seta teir serskúla á stovn, har unglingar kunna koma til at fáa upplæring og vitan i vinnugreinum landsins. Eisini fiskivinnan fær slíkar skúlar. Vit hava skiparaskúla og stýrimannaskúla. Men tað er ikki nógmikið. Líka so nóg fyri neyðini er, at vit fáa skúla eins og ráðgevarastarv i fiskivinnumálum, tí fiskiskapur verður hereftir at fara fram eftir vitskapligum royndum, sum kanna um fiskigongdir, veiðuhættir og at skapa burtur úr.

Hin vondi dreygurin.

Teir gomlu settu hin deyða i heyggi, og so hövdu teir ta trúgv, at hann livdi i heygnum, át og drakk og tókst við síni vanligu, jarðsku virki. Men hin livandi mátti ansa sær ikki at órógva heygbugvan, (ella dreygin, sum hann var nevndur) og gjørdi hann tað, fór at gangast honum illa i hond. Annars var hann bæði bliður og týður, hjálpsamur og vælvildarsamur.

Ein kann næstan fara og siga, at danska grundlógin, sum teir har niðri vóru so óreinar at flyta okkum higar, er her á landi at líkna við dreygin, sum hevði heygin til sín bústað. Mikil orðadráttur hevur verið um henda grundlógardreyg, og mangur hevur verið sinnadur at benda hann i aftur heyg. Aftur á móti hevur mongum líkað hann væl og havt hann at heita á bæði i góðum og vondum stundum. Ta sersjón hevur ein eisini sæð, at teir, ið barst hava hardest móti honum, manga ferðina, tá ið á hevur staðið, hava heitt á hann at veita sær dugna.

Nú i hesum dögum, tá ið føroyskir sendimenn hava verið á Flatlandum at koma til sátt og semju við Danir, hava menn verið hugaðir at mana grundlógardreygin upp: teir siga, lógróðingarnir, at hann liggur so meinur á okkum, at hann sleppa vit ikki av við, hann liggur i buktini og forðar øllum. Og einhvør av hinum, sum ætlar at mana hana niður i mold og taka styrkina frá honum,

tykist heldur ikki at vera so vissur, at megin er til tað.

Hin seinasti, ið við miklari kraft og manandi orðum hevur rópt henda harðvunna dreyg úr heygnum, er J. H. O. Djurhuus. Tað er við stílistiskum veldi, at hann verður avmálaður fyri okkum. Hann veksur til eitt stórfjall, sum ikki er at fara upp um. Við köldum, hvössum rómverskum »logikki«, lýsir skaldið frá, at tað, ið sendimannaferðin hevur avrikað, er sum skrift skrivað verður i sandi: aldurnar sleikja hana út aftur: Kosnu menn landsins kundu við takksemi verið sessaðir við borð, og tjóðin gjørt veitslu fyri teimum, men grundlógardreygurin spíllir allar veitslur. Eitt forvitnisligt stríð er hetta dreygar-stríð, og við áhuga væntar ein aðrar miklar menn at leggja uppi leikin.

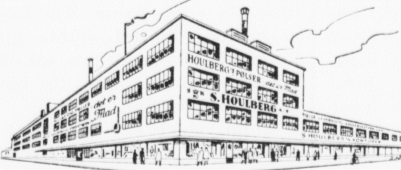
Hin ungi i gøtuni.

At háða umboðsvaldið.

Tingið ella umboðsvaldið hjá mentaðum tjóðum verður altíð mett og virt høgt. Tað umboðar tjóðina, tað varðveitir og umsitur rættindi fólksins, og tað skapar líkindini fyri fólksins tilveru. I demokratiskum londum kann tingið ella umboðsvaldið verða atfunnið og tað stórliga, men tað má fara fram á síðiligan hátt. Atfinningin má ikki hava slíkan form, at tann virðing, sum tjóðin natúrliga eigur at kenna fyri sínum kosna tingi, verður máað burtur og dettur niður.

Einræðismenn og einræðisflokkar hava i okkara dögum havt tað i hyggju at háða, vanvirða og »undirgrava« hitt demokratiska tingið, at teir skulu koma til ræði og av einum sjálvstóðugum umboðsvaldi at umskapa hugsunnarleysar dukkur, sum lótu sitt viðhald hoyrast, tá ið einræðismaðurin togaði i bandið.

Vit Føroyingar hava eitt ting, og hvussu viðurskiptini laga seg, so eiga vit at stimbra tað, um um vit so hava atfinningar at seta fram. Hitt skapar spillu og ruduleika, fórir i eitt ófóri, sum ikki er at koma úr aftur.

Vit levera
KJØT-PYLSUR-FLESK
OG KONSERVES
i allar bestu kvalitetum.

Umboð:
Otto Jacobsen
Vestmanna

S. HOULBERG A/S
Fødevarer - Pølser - Leverpostej og Konserverfabriker
Statskontrol 352
KØDBYEN KØBENHAVN